

บทปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

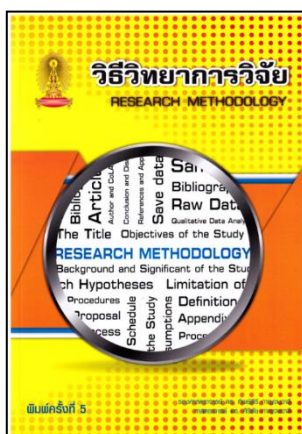
วิธีวิทยาการวิจัย

(Research Methodology)

สุพีชา ยงยิ่งเชาว์,* และธิดาพร เทวัญประธานพร**

Supeecha Yongyingchao and Tidaporn Tawanpatanporn

Received: October 15, 2024 Revised: November 16, 2024 Accepted: November 22, 2024

รายละเอียดหนังสือ

ชื่อหนังสือ:	วิธีวิทยาการวิจัย
ชื่อผู้แต่งหนังสือ:	รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สิริ กาญจนवासี และ ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนवासี
จัดพิมพ์โดย:	ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์ทันใจ
ปีที่พิมพ์:	2567
ISBN:	9786166123524
จำนวน:	277 หน้า
ราคา:	350 บาท

---

* ครู โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธีวิเทศอุปถัมภ์)

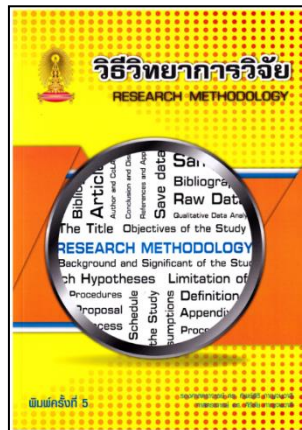
Teacher at Municipal School 2 Wat Phra Song (Sutthiwithetsuppatham School)

** ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

Educational Supervisor, Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

หนังสือวิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology) เป็นหนังสือวิจัยที่สำคัญอีกเล่มหนึ่ง ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ต้องการศึกษาระเบียบวิธีการวิจัยเพื่อการวิจัยในสาขาต่าง ๆ เนื่องจากผู้เขียนได้เรียบเรียงขึ้นจากประสบการณ์ในการทำวิจัย และการสอนวิชาเกี่ยวกับการวิจัยหลายวิชา และวิชาสัมมนาคุณวุฒิบัณฑิต ประกอบกับการให้คำปรึกษาการทำวิจัย รวมทั้งศึกษาเอกสารอ้างอิงของงานวิจัยสาขาวิชาต่าง ๆ จึงนำเสนอขั้นตอนมาตรฐานของกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบที่สัมพันธ์กัน 10 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนได้เสนอหลักการสำคัญที่เป็นแนวคิดหลักของการวิจัย เพื่อนำไปสู่แนวทางและวิธีการปฏิบัติการวิจัยที่เหมาะสมตามหลักการ และนำเสนอแนวทางประเมินคุณภาพงานวิจัย เพื่อใช้เป็นมาตรฐานเปรียบเทียบคุณภาพของงานวิจัย

Book Details

Book Title:	Research Methodology
Author:	Associate Professor Dr.Thipsiri Kanchanawasi and Professor Dr.Sirichai Kanchanawasi
Published by:	Pimthanjai Limited Partnership
Year of Publication:	2024
ISBN:	9786166123524
Number:	277 Pages
Price:	350 Baht

Introduction

Research Methodology is an essential academic book that provides significant benefits for those seeking to understand research procedures across various disciplines. The author has meticulously compiled the content based on extensive experience in conducting research, teaching multiple research-related courses, and supervising doctoral dissertation seminars, as well as providing research consultations. In addition, the book draws upon a comprehensive review of scholarly literature and research references from diverse academic fields. It presents a systematic framework comprising ten interrelated steps of the research process. Each step introduces the core principles and fundamental concepts that form the theoretical basis of research, thereby guiding readers toward appropriate research practices in alignment with academic standards. Furthermore, the book offers guidelines for evaluating the quality of research, which serve as benchmarks for assessing and comparing research outputs across disciplines.

วัตถุประสงค์ของการเรียบเรียงหนังสือ

ผู้เขียนต้องการสร้างเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักการและกระบวนการวิจัยรวมทั้งวิธีการประเมินคุณภาพงานวิจัยให้แก่ผู้อ่านทั้งที่เป็นนักวิจัย ผู้สนใจงานวิจัย อาจารย์ หรือนิสิตนักศึกษา และผู้อ่านสามารถนำหลักการสำคัญอันเป็นแนวคิดหลักของการวิจัยไปสู่การปฏิบัติการวิจัยที่เหมาะสมเพื่อพัฒนางานวิจัยให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น

สาระสำคัญของหนังสือ

หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอหลักการสำคัญที่เป็นแนวคิดหลักของการวิจัย เพื่อนำไปสู่แนวทางและวิธีการปฏิบัติการวิจัยที่เหมาะสมตามหลักการ นอกจากนี้ได้เสนอวิธีประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยรายละเอียดในหนังสือจะมีเนื้อหาทั้งหมดจำนวน 11 บท ได้แก่ บทนำ การวิจัย (RESEARCH) บทที่ 1 การเตรียมการวิจัย บทที่ 2 การกำหนดปัญหาในการวิจัย บทที่ 3 การพัฒนารอบแนวคิดของการวิจัย บทที่ 4 การออกแบบการวิจัย บทที่ 5 การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย บทที่ 6 การพัฒนาเครื่องมือวิจัย บทที่ 7 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างและการเก็บรวบรวมข้อมูล บทที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูล บทที่ 9 การเขียนรายงานการวิจัย บทที่ 10 การเผยแพร่ผลงานวิจัย

ทั้งนี้เนื้อหาบทที่ 1 ถึงบทที่ 10 เป็นหลักการสำคัญของกระบวนการวิจัย แต่ละขั้นตอนจะมีการสรุปเนื้อหาในแต่ละบท สำหรับบรรยายบรรณนักวิจัยและวิธีการประเมินคุณภาพงานวิจัยจะปรากฏในภาคผนวก ซึ่งนำเสนอแบบประเมิน ได้แก่ แบบประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย แบบประเมินการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ และแบบประเมินการสอบวิทยานิพนธ์

สะท้อนคุณค่าของหนังสือ

ผู้อ่านหนังสือวิธีวิทยาการวิจัยเล่มนี้จะรู้และเข้าใจกระบวนการการวิจัยอย่างละเอียดเป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับและสามารถสร้างผลงานวิจัยที่ถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัยได้อย่างสร้างสรรค์บนมาตรฐานของกระบวนการวิจัย ซึ่งคุณค่าของหนังสือเล่มนี้สามารถถอดเป็นองค์ความรู้ได้ ดังนี้

การวิจัยเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นกระบวนการตรวจสอบ แสวงหาหรือพัฒนาอย่างเป็นระบบในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่สำหรับศาสตร์ต่าง ๆ การวิจัยทำให้เกิดความรู้ หลักการ แนวคิด วิธีทาง ทฤษฎี หรือสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการและสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ กระบวนการวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ (Understanding) การทำนาย (Prediction) และการควบคุม (Control) ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ อันเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาหรือป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก

โดยจุดเริ่มต้นของการวิจัยจะเริ่มจากความสนใจของผู้วิจัยที่ได้จากการสังเกตเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์แล้วเกิดข้อสงสัยจนเป็นคำถามที่ต้องการคำตอบที่เชื่อถือได้อย่างเป็นระบบ หรือเกิดจากความสนใจจากการอ่านงานวิจัย หรือเกิดจากการอภิปรายหรือพูดคุยกับผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่สนใจจนเกิดคำถามที่ต้องการศึกษาค้นคว้าวิจัยนำไปสู่กรอบความคิดในการวิจัยและกระบวนการวิจัย ทั้งนี้ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลอันสำคัญต่อกระบวนการวิจัยตามขั้นตอนมาตรฐานของระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยของศาสตร์ในแขนงต่าง ๆ ที่สามารถสรุปได้เป็น 10 ขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้ นักวิจัยสามารถเลือกใช้วิธีวิทยาการวิจัยที่เหมาะสมกับงานของตน และได้นำเสนอแนวคิด

และความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยโดยควรเริ่มต้นตั้งแต่การวางแผนเตรียมการที่ผู้เขียนได้นำเสนอในบทที่ 1 โดยกล่าวว่า “การวางแผนเตรียมการวิจัยไว้เป็นอย่างดีก็เสมือนงานวิจัยนั้นสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง” ซึ่งจะต้องเตรียมการโดยศึกษาทบทวนกระบวนการทำวิจัย การสำรวจประเด็นปัญหาการวิจัย และการค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญต่อมาผู้วิจัยจะต้องกำหนดปัญหาการวิจัยซึ่งผู้เขียนได้เสนอในบทที่ 2 ว่าหลักการในการกำหนดปัญหาการวิจัย คือ ผู้วิจัยจะต้องสังเกตสภาพปัญหา โดยจะต้องทำความเข้าใจถึงปัญหาการวิจัย ความหมายของการวิจัย และแหล่งที่มาของปัญหาการวิจัย ปัญหาในการวิจัยควรพิจารณาสภาวะความไม่สอดคล้องหรือช่องว่าง (GAP) ระหว่างสภาพที่เป็นจริง (Actual Condition: AC) กับสภาพที่ควรจะเป็น (Desired Condition: DC) ที่ควรได้รับการเสริมเติมเต็มหรือพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หรือการสร้างทฤษฎี สิ่งประดิษฐ์ใหม่ขึ้น ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้อันมีผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงาน ชีวิตความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อม และสังคม ลำดับต่อมาผู้วิจัยจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา พิจารณาว่าบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์กรมีปัญหาอะไรในสถานการณ์แบบใด และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นจริง (ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์) กับความคิดที่ได้จากหลักการ แนวคิด และทฤษฎี เพื่อระบุปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยควรประเมินเพื่อเลือกปัญหาการวิจัย วางขอบเขตการศึกษา ตั้งคำถามการวิจัย ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยตั้งชื่อเรื่อง การวิจัยและตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยได้ตรงกับประเด็น ซึ่งปัญหาของการวิจัยต้องมีความใหม่ ไม่ซ้ำซ้อนกับผู้อื่น มีขอบเขตที่กระชับชัดเจน มีคุณค่า ผู้วิจัยเองต้องมีความสนใจและความถนัดเพียงพอ

ในการขับเคลื่อนการวิจัยผู้วิจัยต้องกำหนดวัตถุประสงค์และสมมติฐานสู่เป้าหมายของการค้นพบคำตอบที่ตอบคำถามการวิจัยได้ตรงประเด็น โดยผู้วิจัยจำเป็นต้องมีกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical Framework) ที่ช่วยเสนอแนวคิด หลักการ หรือทฤษฎีที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรสำคัญในการวิจัยได้อย่างน่าเชื่อถือ เพื่อพัฒนาสู่กรอบแนวคิดของการวิจัย (Conceptual Framework) ซึ่งเป็นการเสนอระบบความเชื่อมโยงตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรมตามบริบทของการวิจัยเป็นไปตามการสนับสนุนของเหตุผลทางวิชาการ ซึ่งปรากฏในบทที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัยเป็นสิ่งที่ช่วยขับเคลื่อนกระบวนการวิจัยให้ไปในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อให้สามารถกำหนดรูปแบบการวิจัยที่เหมาะสม มีแนวทางการพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัย

ขั้นตอนต่อไปหลังจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัยและการพัฒนากรอบแนวคิดของการวิจัย คือ การออกแบบการวิจัย ซึ่งผู้เขียนได้จัดเรียงเนื้อหาอย่างเป็นระบบผู้วิจัยสามารถศึกษาได้จากบทที่ 4 โดยผู้เขียนจะเริ่มอธิบายตั้งแต่หลักการออกแบบการวิจัย การเลือกรูปแบบการวิจัย การออกแบบการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Design) กล่าวถึงการกำหนดรูปแบบ วิธีการสุ่มตัวอย่าง และขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นตัวแทนประชากร เป้าหมายของการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล การออกแบบการวัดตัวแปร (Measurement Design) เป็นการกำหนดรูปแบบ ประเภทและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และวิธีการวัดค่า ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามให้มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis Design) จะกล่าวถึงการเลือกใช้สถิติเชิงบรรยายและสถิติเชิงสรุปอ้างอิงให้เหมาะสมกับสเกลการวัดตัวแปร ข้อตกลงเบื้องต้นและเป้าหมายของการวิจัย ตลอดจนแนวทางในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง การออกแบบการวิจัยเป็นกระบวนการดำเนินการเพื่อให้ได้มา

ซึ่งคำตอบหรือข้อค้นพบที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างมีความตรงภายใน (Internal Validity) และความตรงภายนอก (External Validity) ซึ่งจะทำให้การออกแบบการวิจัยนั้นมีประสิทธิผล

ในบทที่ 5 ผู้เขียนได้นำเสนอหลักการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย กล่าวว่า การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย (Research Proposal) เปรียบเสมือนพิมพ์เขียวของการวิจัย เพื่อสื่อสารระหว่างผู้วิจัยกับคณะกรรมการอนุมัติโครงการ คณะกรรมการพิจารณาทุนวิจัย ผู้เชี่ยวชาญการวิจัย หรืออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแสดงว่าทำไมผู้วิจัยจึงเลือกประเด็นปัญหานั้นมาศึกษา แล้วจะทำวิจัยเรื่องนั้นอย่างไร โครงการวิจัยจึงเป็นแผนการดำเนินงานวิจัยเพื่อให้ผลการวิจัยเป็นที่น่าเชื่อถือ มีคุณค่าและประโยชน์ หัวข้อการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยครอบคลุมหัวข้อสำคัญ ได้แก่ ชื่อโครงการวิจัย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น ข้อจำกัดของการวิจัย คำจำกัดความ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย กำหนดการวิจัย บรรณานุกรม และภาคผนวก

การออกแบบการวัดตัวแปรที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้นเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาเครื่องมือวิจัยที่จะกล่าวถึงในบทที่ 6 การพัฒนาเครื่องมือการวิจัย คือ การสร้างเครื่องมือและการปรับปรุงเครื่องมือให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือของตัวแปรต่าง ๆ ที่ครอบคลุมประเด็นปัญหาวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการวิจัย ตัวแปรที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่ต้องการ การกำหนดประเภทของเครื่องมือและรูปแบบคำถามให้เหมาะสม และสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนมาตรฐาน จากนั้นผู้วิจัยต้องนำไปทดลองใช้ทำการวิเคราะห์คุณภาพของรายข้อและเครื่องมือทั้งฉบับ เพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้มีคุณภาพพร้อมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยจะต้องหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) แบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's α) และค่าความตรงของเครื่องมือ (Validity) โดยทั่วไปจะวิเคราะห์ค่าความตรงตามเนื้อเรื่อง (Content Validity) หรือตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างหรือความตรงตามทฤษฎี (Construct Validity) ในกรณีที่ผลการวิจัยขึ้นอยู่กับคุณภาพของการวัดตัวแปรนามธรรม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นการนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นซึ่งเป็นไปตามรายละเอียดในบทที่ 6 และผ่านการปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพแล้วไปใช้ในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้เขียนได้อธิบายหลักการเก็บข้อมูลและการกำหนดกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยไว้อย่างเป็นระบบผ่านการแสดงเป็นแผนภาพได้อย่างชัดเจนในบทที่ 7 ซึ่งผู้วิจัยสามารถเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เหมาะสมกับลักษณะของเครื่องมือ โดยการศึกษาจุดมุ่งหมายของการเก็บข้อมูล ระบุข้อมูลที่ต้องการ การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง และทรัพยากรที่มีอยู่ การเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นการสอบถาม การทดสอบ การวัด การสัมภาษณ์ การสังเกต การประเมินหรือการบันทึกข้อมูลจากเอกสาร หลักฐานที่มีอยู่แล้ว หรืออาจใช้หลายวิธีประกอบกัน ซึ่งแต่ละวิธีต่างมีข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ผู้เขียนเน้นย้ำการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องคำนึงถึงแหล่งความคลาดเคลื่อนของการเก็บรวบรวมข้อมูลและจริยธรรมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลควบคู่เสมอ

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการตั้งแต่การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการวิจัย การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นที่เรียบร้อยแล้วและเสร็จสิ้นกระบวนการแล้ว ลำดับต่อมาคือการนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอในบทที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการจัดกระทำข้อมูลดิบให้เป็นสารสนเทศสำหรับตอบคำถามวิจัย ผู้วิจัยจะต้องรวบรวมข้อมูลดิบ บรรณาธิการข้อมูลเตรียมแฟ้มข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ กำหนดเป้าหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เลือกใช้สถิติวิเคราะห์ที่เหมาะสม ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจะประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จะเป็นการนำข้อมูลที่จัดเตรียมไว้มาลงรหัสของตัวแปร โดยใช้ตัวเลขแทนข้อมูลดิบและวิเคราะห์โดยใช้สถิติมาช่วยทดสอบสมมติฐานการวิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะต้องเลือกใช้สถิติให้เหมาะสมทั้งสถิติเชิงบรรยายและสถิติเชิงสรุปอ้างอิงจากนั้นแปลความหมายเพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย การใช้แผนภาพ แผนภูมิ กราฟมาประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจและทำให้น่าอ่านมากยิ่งขึ้น ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) จะแตกต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพมีหลักการดำเนินงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลการวิเคราะห์ที่มีลักษณะเฉพาะ โดยลักษณะทั่วไปของการวิจัยเชิงคุณภาพจะเป็นการศึกษาภาพรวมทางมานุษยวิทยา เพื่อทำความเข้าใจความหมายของส่วนประกอบที่เป็นนามธรรมของมนุษย์กับการเกิดปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งจะให้ความสำคัญกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและนิยมใช้เทคนิควิธีสามเส้า (Triangulation) ในการตรวจสอบความเชื่อถือและความเที่ยงตรงของข้อมูล เช่น ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านเวลา ด้านสถานที่ เป็นต้น มีการวิเคราะห์หารูปแบบความสัมพันธ์หรือสาเหตุเพื่อเป็นบทสรุปที่ตอบปัญหาการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลจะมีการวิเคราะห์ทั้งเชิงบรรยายและเชิงตีความ ทั้งนี้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลควรนำเสนอรายละเอียดที่เพียงพอ ครอบคลุมการบรรยายค่าสถิติพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ระบุข้อสถิติทดสอบที่ใช้เพื่อสรุปผลการวิเคราะห์ทางสถิติ

ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัย คือ การเขียนรายงานการวิจัย ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในบทที่ 9 โดยให้ความสำคัญกับการเขียนรายงานการวิจัยว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญมากสำหรับการวิจัย เนื่องจากการสื่อสารกับผู้อ่าน ซึ่งจะเป็นผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ เพื่อแสดงถึงกระบวนการวิจัยและผลการวิจัย ตลอดจนเป็นหลักฐานการวิจัยที่แสดงถึงคุณค่าขององค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยและคุณประโยชน์ของงานวิจัยในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ รายงานการวิจัยจัดเป็นรายงานทางวิชาการและมีโครงสร้างลำดับหัวข้ออย่างเป็นระบบ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนอ้างอิง สำหรับส่วนเนื้อเรื่องของรายงานการวิจัยโดยทั่วไปประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และบทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ สำหรับส่วนอ้างอิง ผู้วิจัยต้องเสนอรายการอ้างอิงที่ใช้ในการวิจัย โดยเขียนตามรูปแบบมาตรฐานสากลอย่างครบถ้วนและถูกต้อง

รายงานการวิจัยเป็นการแสดงการศึกษาค้นคว้ากระบวนการวิจัยและผลการวิจัยที่เรียบเรียงอย่างเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผนตามหลักสากล มีเนื้อหาสาระที่ละเอียดครบถ้วนเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยแก่ผู้อ่านซึ่งเป็นผู้ที่

เกี่ยวข้องกับ ผู้สนใจ และผู้ใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย ในที่นี้ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในบทที่ 10 การเผยแพร่ผลงานวิจัยเป็นกระบวนการสำคัญขั้นตอนหนึ่งของการวิจัย สำหรับการสื่อสารกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยสู่ประชาคมวิจัย เป็นการสะสมองค์ความรู้และสร้างสรรค์องค์ความรู้ของศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ ทำให้เกิดคุณค่าในการอ้างอิง และการนำไปใช้ประโยชน์ การเผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพผู้วิจัยจะต้องวางแผนการเผยแพร่ กำหนดรูปแบบการเผยแพร่ ดำเนินการเผยแพร่ และส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ในการเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบของบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ลงในวารสารวิชาการนั้น ผู้วิจัยจะต้องจัดเตรียมบทความวิจัย เขียนบทความวิจัยตามกรอบหัวข้อที่วารสารกำหนด คัดเลือกวารสารวิชาการที่จะตีพิมพ์บทความวิจัยด้วยความรอบคอบ เพื่อสื่อสารกับประชาคมวิจัยและเผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อประโยชน์ของงานวิจัยและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของศาสตร์สาขานั้น ๆ

โดยภาพรวมหนังสือเล่มนี้มีจุดเด่นที่สำคัญ ได้แก่ 1. มีการนำเสนอแนวคิดสำคัญของการวิจัย เช่น ความหมายของการวิจัย เกณฑ์การพิจารณางานวิจัย จุดมุ่งหมายของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย และกระบวนการวิจัย ซึ่งนำเสนอไว้ในบทนำ หลังจากนั้นจึงนำเสนอหลักการสำคัญตามขั้นตอนการวิจัยที่เป็นมาตรฐานแยกเป็นแต่ละบท เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยแต่ละบทมีการสรุปสาระสำคัญ มีการนำเสนอตารางและแผนภาพเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ นอกจากนี้ในภาคผนวกมีการนำเสนอเกี่ยวกับจรรยาบรรณนักวิจัยและแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย รวมทั้งนำเสนอศัพท์านุกรมคำสำคัญของการวิจัย (Research Terminology) ไว้ท้ายเล่ม 2. นำเสนอหลักการสำคัญของการวิจัยที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ การแพทย์ การพยาบาล การศึกษา จิตวิทยา การเมืองและการปกครอง ธุรกิจ สื่อสารมวลชน เป็นต้น

สำหรับจุดที่น้ำจะเพิ่มเติมในหนังสือเล่มนี้เพื่อให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ได้แก่ 1. หลักการและตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอไว้บางส่วนแล้วในหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) 2. หลักการและวิธีการประเมินคุณภาพของงานวิจัย ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอแบบประเมินคุณภาพการวิจัยไว้บ้างแล้วในภาคผนวก ได้แก่ ภาคผนวก ข. แบบประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย ภาคผนวก ค. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ภาคผนวก ง. แบบประเมินการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ และภาคผนวก จ. แบบประเมินการสอบวิทยานิพนธ์ 3. สาระสำคัญเกี่ยวกับจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ซึ่งผู้เขียนนำเสนอไว้บางส่วนในภาคผนวก ก. จรรยาบรรณนักวิจัย

บทสรุป

หนังสือวิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology) เล่มนี้นำเสนอหลักการสำคัญที่เป็นแนวคิดหลักของการวิจัย เพื่อนำไปสู่แนวทางและวิธีการปฏิบัติการวิจัยที่เหมาะสมตามหลักการตามขั้นตอนมาตรฐาน ได้แก่ การเตรียมการวิจัย การกำหนดปัญหาในการวิจัย การพัฒนากรอบแนวคิดของการวิจัย การออกแบบการวิจัย การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย การพัฒนาเครื่องมือวิจัย การกำหนดกลุ่มตัวอย่างและการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิจัย โดยมีรายละเอียด มีตาราง มีแผนภาพ มีตัวอย่างประกอบเนื้อหาและมีการสรุปความรู้ในแต่ละบทเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้อ่าน นอกจากนี้ในภาคผนวก

ได้นำเสนอจรรยาบรรณนักวิจัยและแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ดังนั้น หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะกับผู้อ่านที่หลากหลาย ทั้งนิสิตนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย และผู้ที่สนใจงานวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ วิธีการวิจัยที่เป็นระบบและเป็นไปตามมาตรฐานการวิจัยเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

ทิพย์สิริ กาญจนวาสี และศิริชัย กาญจนวาสี. (2567). *วิธีวิทยาการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). พิมพ์หน้าใจ.

